

**Geweld stopt
niet vanzelf.**

Stappenplan

meldcode huiselijk geweld
en kindermishandeling

West-Brabant

ADVIES- EN MELDPUNT
HUISELIJK GEWELD EN
KINDERMISHANDELING

0800 2000 (gratis)

veiligthuiswestbrabant.nl

Stappenplan meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Veilig Thuis is er voor iedereen. Voor kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen. Voor slachtoffers en daders. Voor professionals. Het kan gaan om allerlei vormen van geweld. Huiselijk geweld en kindermishandeling komen vaak voor. Veilig Thuis doorbreekt onveilige situaties en zet mensen in beweging. Wij kunnen dit alleen in samenwerking met anderen partijen. Dat vraagt om zorgvuldig handelen, transparantie en samen patronen doorbreken. Veilig Thuis werkt samen en trekt samen op met professionals die vallen onder de Wet Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling, als ook met andere professionals. Ook leggen wij altijd de verbinding met instellingen en professionals die participeren binnen het Zorg- en Veiligheidshuis in Breda. Veilig Thuis heeft goede contacten met de wijkteams van de gemeenten.

Waarom is er de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling?

De meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling helpt professionals goed te reageren bij signalen van geweld. Sinds juli 2013 zijn organisaties en zelfstandigen verplicht een meldcode te hebben die is toegespitst op de eigen organisatie. De wet Verplichte Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is er voor de sectoren: gezondheidszorg, onderwijs (inclusief leerplichtambtenaar), kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en justitie.

Zo signaleren we samen problemen in een zo vroeg mogelijk stadium en kunnen we samen met slachtoffers en daders zo nodig hulp in gang zetten om situaties niet uit de hand te laten lopen.

Kind-check

Kinderen zijn extra kwetsbaar. Daarom is de kind-check een verplicht onderdeel van de Wet Meldcode. Als professional ga je bij volwassen cliënten, die in een zorgelijke situatie verkeren (denk daarbij aan een verslaving, psychiatrische problemen, ernstige overbelasting e.d.), actief na of er kinderen bij hen wonen en wie er voor deze kinderen zorgen. Op basis van deze informatie beslis je of de veiligheid van de kinderen misschien in het geding is en of je verder actie moet ondernemen door de stappen van de meldcode te zetten.

Houd rekening met de kind-check. Vraag jezelf altijd af of de problemen van je volwassen cliënt of patiënt schadelijke gevolgen kunnen hebben voor zijn kinderen. Ook als je als professional de kinderen zelf niet in behandeling hebt.

Meldrecht

In de Wet Meldcode is een meldrecht voor huiselijk geweld opgenomen. Dit recht bestond al langer voor kindermishandeling. Hierdoor mag je als professional met een beroepsgeheim (vermoedens van) huiselijk geweld -ook zonder toestemming van de betrokkenen- melden bij Veilig Thuis. Uitgangspunt van de meldcode is wel dat je zo transparant mogelijk bent naar je cliënt of patiënt. Dat betekent dat je met hem of haar altijd je zorgen bespreekt, tenzij bijvoorbeeld de veiligheid in het geding is. Met de meldcode verwacht de wetgever ook dat je in elke stap zorgvuldig vastlegt wat je wel of niet constateert en ondernomen hebt.

Stappen van de meldcode

De meldcode beschrijft 5 stappen die je als professional zet bij vermoedens van geweld. Veilig Thuis gaat er vanuit dat jouw organisatie en je als zelfstandige beroepsbeoefenaar werkt volgens een op maat gemaakte meldcode voor jouw organisatie of beroepspraktijk.

Stap 1.

Breng de signalen in kaart

die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten en leg deze vast. Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk. Als je ook hypothesen en veronderstellingen vastlegt, vermeld dan uitdrukkelijk dat het om een hypothese of veronderstelling gaat. Vermeld de bron als je informatie van derden vastlegt. Je kunt hierbij gebruik maken van een signalerings-instrument (zie hiervoor eventueel www.veiligthuiswestbrabant.nl).

Doe de kind-check: vraag bij volwassen cliënten altijd na of er minderjarige kinderen aan hun zorg zijn toevertrouwd en ga na of deze kinderen veilig zijn.

Wat kun je in stap 1 verwachten van Veilig Thuis? Onze medewerkers kunnen je ondersteunen bij het in kaart brengen van de signalen.

Stap 2.

Overleg met een deskundige

collega of een medewerker van Veilig Thuis over uw vermoedens, bevindingen en eventuele letselduiding. Is er binnen de instelling onvoldoende kennis aanwezig over de aanpak van specifieke vormen van geweld, zoals eegerelateerd geweld, huwelijksdwang, seksueel geweld of vrouwelijke genitale verminking? Raadpleeg dan altijd Veilig Thuis.

Wat kun je in stap 2 verwachten van Veilig Thuis? Je kunt ons raadplegen bij het in kaart brengen van signalen en de situatie waarin je cliënt of patiënt verkeert en met ons overleggen welke vervolgstappen nodig zijn.

Stap 3.

Bespreek de signalen met je cliënt of patiënt.

Heb je ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van dit gesprek? Raadpleeg dan een deskundige collega.

Het lijkt moeilijk om zorgen met iemand te bespreken, maar vaak zijn mensen opgelucht als ze over hun zorgen kunnen en mogen praten. Iedereen verdient het dat we open met elkaar in gesprek gaan, zonder te oordelen.

Overweeg of het noodzakelijk is om, in het belang van de ontwikkeling van een kind, ook een registratie te doen in de verwijzindex risicjongeren.

Het doen van een melding -zonder dat je de signalen met je cliënt of patiënt bespreekt- kan alleen als er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid in het geding is van je cliënt of patiënt of die van jezelf. Neem dan contact op met Veilig Thuis.

Wat kun je in stap 3 verwachten van Veilig Thuis? Wij kunnen je zo nodig ondersteunen bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met je cliënt of patiënt. Ook kun je met ons de onveiligheid die je signaleert bespreken om samen te kijken naar vervolgstappen.

Stap 4.

Weeg, op basis van de signalen, het advies en het gesprek met je cliënt of patiënt, de aard, ernst en het risico op kindermishandeling en huiselijk geweld.

Maak hierbij gebruik van een risicotaxatie-instrument dat binnen je organisatie beschikbaar is. Bijvoorbeeld de Veilig Thuis Kaart of het Balansmodel van het NJI (zie eventueel hiervoor www.veiligthuiswestbrabant.nl).

Wat kun je in stap 4 verwachten van Veilig Thuis? Raadpleeg ons in geval van twijfel (opnieuw). Wij bieden ondersteuning bij het wegen van het geweld en van de risico's op schade en kunnen je adviseren over vervolgstappen.

Stap 5.

Beslis over zelf hulp organiseren of melden.

Zelf hulp organiseren

Denk je dat je -op basis van je afweging in stap 4- je cliënt en zijn gezin voldoende kunt beschermen tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling:

- organiseer dan de noodzakelijke hulp;
- volg de effecten van deze hulp;
- maak concrete afspraken over de veiligheid en blijf deze volgen.

Melding bij Veilig Thuis

Ben je van mening dat je cliënt of patiënt niet voldoende kunt beschermen tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling? Of twijfel je hieraan? Onderneem dan actie en:

- meld je vermoeden bij Veilig Thuis;
- sluit bij je melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan als de informatie die je meldt (ook) van anderen afkomstig is;
- overleg bij je melding met Veilig Thuis wat je na de melding, binnen de grenzen van je gewone werkzaamheden, zelf nog kunt doen om je cliënt en zijn gezinsleden te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling.
- leg uit waarom je van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is;
- vraag je cliënt of patiënt uitdrukkelijk om een reactie;

- heeft je cliënt of patiënt bezwaar tegen je vermoeden, overleg dan met hem of haar op welke wijze je tegemoet kunt komen aan deze bezwaren;
- is dat niet mogelijk? Weeg dan de bezwaren af tegen de noodzaak om je cliënt of je patiënt en zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in je afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om iemand te beschermen door het doen van een melding;
- doe een melding als naar jouw oordeel de bescherming de doorslag moet geven.

Bespreek je melding vooraf met je cliënt of patiënt (vanaf 12 jaar) of met de ouder (als hij of zij nog geen 16 jaar oud is).

Wat kun je in stap 5 verwachten van Veilig Thuis? Wij kunnen na je melding een onderzoek starten, betrokkene(n) toe leiden naar hulp of een veiligheidsplan maken. Kortom: we kunnen samen met iemand kijken wat er nodig is voor een veilig thuis. Lopen er kinderen gevaar en zijn er onvoldoende mogelijkheden om dit te veranderen? Dan kan Veilig Thuis de Raad voor de Kinderbescherming vragen onderzoek te doen.

Geweld stopt
niet vanzelf.

Bij mijn cliënt of patiënt
ging het eerst heel anders...

Wat is kindermishandeling en huiselijk geweld?

De wettelijke omschrijving van kindermishandeling is: 'elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel'. (Uit de Wet op de jeugdzorg)

Huiselijk geweld is geweld dat iemand uit de huiselijke- of familiekring van het slachtoffer pleegt. Hieronder vallen lichamelijke en seksuele geweldpleging, belaging en bedreiging (al dan niet door of met beschadiging van goederen in en om het huis). Er is altijd sprake van een machtsverschil tussen dader en slachtoffer.

We onderscheiden diverse vormen van huiselijk geweld:

- Kindermishandeling;
- (Ex)partnergeweld (inclusief belaging of stalking);
- Ouderenmishandeling (hierbij kan het

gaan om moedwillig geweld, maar ook om ontspoorde zorg als gevolg van overbelasting van de mantelzorger);

- Oudermishandeling;
- Schadelijke traditionele praktijken.

Bij huiselijk geweld en kindermishandeling gaat het om de volgende typen van geweld:

- Lichamelijke verwaarlozing en onthouden van zorg (onvoldoende voeding, geen aandacht voor hygiëne, verwaarlozing medische zorg);
- Lichamelijke mishandeling (slaan, schoppen, bijten, door elkaar schudden /shaken baby syndrome, toedienen van teveel medicijnen of onthouden van medicijnen);
- Psychische/emotionele verwaarlozing (stelselmatig ontbreken van aandacht, negeren, emotioneel niet beschikbaar zijn, isolatie);
- Psychische/emotionele mishandeling (verbale dreigingen en intimidatie; pesten, uitschelden, vernederen, kleineren; onredelijk hoge verwachtingen);
- Getuige zijn van geweld in het gezin (oog- en oorgetuige zijn van het geweld tussen de ouders of verzorgers);

- Seksueel misbruik/seksueel geweld (gedwongen seksuele handelingen toe te laten of te verrichten);
- Exploitatie (kinderarbeid, gedwongen prostitutie, pornografie);
- Schending van rechten (indoctrinatie, inperking vrijheid, privacy en zelfbeschikking, beperking van bewegingsmogelijkheden, weghouden van post);
- Financiële uitbuiting;
- Münchhausen by Proxy/Pediatric Condition Falsification (ouders die hun kind ziek maken of een ziekte verzinnen om zo zelf aandacht te krijgen van medisch personeel);
- Schadelijke traditionele praktijken en eengerelateerd geweld (genitale verminking, gedwongen huwelijken, eerwraak).

Hoe kun je Veilig Thuis bereiken?

Bel het landelijk telefoonnummer **0800 2000** (gratis). Na het inspreken van gemeente/woonplaats is er directe verbinding met Veilig Thuis West-Brabant. Veilig Thuis is 7 dagen per week, 24 uur per dag bereikbaar. Kijk voor meer informatie ook op de website: www.veiligthuiswestbrabant.nl.

West-Brabant

ADVIES- EN MELDPUNT
HUISELIJK GEWELD EN
KINDERMISHANDELING

veiligthuiswestbrabant.nl